

DE BOUWKUNDIG AMBTENAAR

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VEREENIGING VAN BOUWKUNDIGEN
OPGERICHT 2 AUG. '27 VOOR DEN TIJD VAN 29 JAREN EN 5 MAANDEN

Redactie: Heveaweg 24, Meester-Cornelis

ADRESSEN.

Voorzitter: W. H. Th. Marcus, Heveaweg 24 Meester-Cornelis, tot wien men zich te wenden heeft voor persoonlijke belangen en voor vereenigingsaangelegenheden en die tevens de redactie der B. A. voert.

Secretaris-Penningmeester: J. C. de Keyzer, Tjitaroemplein 12 Postkantoor Bandoeng, Riouwstraat. Tevens *Administrateur* I. B. T. voor:

- a. Aanmelding als lid V. v. B.
- b. „ „ „ „ abonné I. B. T.
- c. Adresverandering en contributie.
- d. Vereenigingsaangelegenheden.
- e. Opgave van advertenties.

2e Secretaris-Bibliothecaris: R. M. Soejatiman, Petodjosawah Zuid, Gang VI, Batavia-Centrum, voor: Vereenigingszaken inwendige dienst, aanvraag oude Nrs. I. B. T. en bibliotheeknummers.

REFERENDUM.

Op Donderdag 19 December j.l. des avonds te 8 u. 30 n.m. werd door den Bataviaschen Bestuurdersbond een algemeene vergadering uitgeschreven om overleg te plegen, of en op welke wijze de vakbeweging h. t. l. zou moeten réageeren op de z.g. muilkorf-artikelen, opgenomen in het Wetboek van Strafrecht voor Indië, tengevolge waarvan het mogelijk was, dat de heeren Reens en Vrijburg — deze keer zijn het toevallig leden van het N.I.O.G. — in de gevangenis terecht kwamen. In een artikel in dit nummer onder het hoofd: „De Interpellatie-De Dreu”, is omtrent die hechtenis een vrij uitvoerige toelichting gegeven.

De V. v. B. werd o.a. eveneens uitgenoodigd, en op die vergadering werd de ondervolgende motie aangenomen:

De Bataviasche Bestuurdersbond op Donderdag den 19en dezer bijeen in gecombineerde vergadering met de vertegenwoordigers van de Centrale van Indische Vakorganisaties (Civo), de Vereeniging van leeraren en leerassen M. O., Mulovereeniging, den Bond van Administratief Personeel en de Vereeniging van Bouwkundigen, welke vergadering gehouden is bij Maison Versteeg,

gehoord de verschillende tot uiting gekomen meeningen inzake de arrestatie van de heeren Reens en Vrijburg;

a. geeft als haar meening te kennen, dat daardoor in vakvereenigingskringen groote onrust is gewekt;

b. besluit: 1e. den Bataviaschen Bestuurders Bond op te dragen om in samenwerking met zooveel mogelijk hier ter plaatse aanwezige vakorganisaties voor te bereiden een protestactie tegen de artikelen 153 bis en ter en 154,

2e. deze motie ter kennis te brengen aan de Regeering, Volksraad en Pers, en gaat over tot de orde van den dag.

Aan het onder a. gestelde hebben wij adhaesie betuigd. Niemand toch zal kunnen of willen ontkennen, dat door de gevangenzetting van twee voormannen der vakbeweging onder de ambtenaren (althans in vakvereenigingskringen, die óók voor de *parasiterende* ambtenaren de kastanjes uit het vuur moeten halen) groote onrust is gewekt. Immers, wie kan garandeeren, dat niet te avond of morgen één of meer van onze voormannen of sprekers op een vergadering van onze Vereeniging, zij het tijdelijk of voor langeren tijd achter de tralies zullen worden

Eendracht

maakt

macht

gezet? Bedenkt, dat het geen *openbare*- of *openlucht*-vergadering is geweest, waar de heeren Reens en Vrijburg zich hebben geuit, *wellicht* een beetje al te fel. Doch laat ons de hand in eigen boezem steken en ons afvragen, of de meesten onzer — óók de *niet*-georganiseerden — niet heel vaak over Regeering of Chefs hebben *gekankerd* op een wijze, die nauw verband houdt met hun verbittering over „onrechtvaardige” behandeling. Welnu dan! Ook *dat* mag immers goed beschouwd niet, en voordat men er „erg” in heeft, wordt men bij de kladden gepakt, en achter de tralies gezet!

Wat het onder *b.* gestelde betreft, hebben wij ons van een uitspraak onthouden; vermoedelijk in de derde week van Februari 1933 zal er door den Bataviaschen Bestuurdersbond een openbare *protest-actie* tegen de artikelen 153 *bis* en *ter* en 154 worden belegd. Wij verzoeken onze leden om zich middels een briefkaart aan het adres van den Voorzitter V. v. B., den heer W. Marcus, Heveaweg 24, Meester-Cornelis, te willen uitspreken of zij wenschen, dat de V. v. B. aan die actie *adhaesie* zal betuigen, of dat onze Vereeniging zich *afzijdig* zal houden. De briefkaarten moeten *uiterlijk* den 16en Februari a.s. door onzen Voorzitter zijn ontvangen; men rekene in ieder geval met dien termijn.

Het Hoofdbestuur.

DE GEWRAAKTE ARTIKELEN W. v. S.

Art. 153 *bis*.

Hij die zich opzettelijk uit in woord, geschrift of afbeelding, waarin, *zij het ook zijdelings, voorwaardelijk of in bedekte termen*, verstoring der openbare orde of omverwerping dan wel aanranding van het in Nederland of in Nederlandsch-Indië gevestigd gezag wordt aangeprezen of daarvoor stemming wordt gemaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Art. 153 *ter*.

Hij die een geschrift of afbeelding, waarin, *zij het ook zijdelings, voorwaardelijk of in bedekte termen*, verstoring der openbare orde of omverwerping dan wel aanranding van het in Nederland of in Nederlandsch-Indië gevestigd gezag wordt aangeprezen of daarvoor stemming wordt gemaakt, met het oogmerk om aan den inhoud ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeerderen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Art. 154 (1).

Hij die in het openbaar uiting geeft aan *gevoelens* van vijandschap, haat of minachting tegen de regeering van Nederland of van Nederlandsch-Indië, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Noot. De protestactie zal gaan tegen de onderstreepte gedeelten. Bovendien kan men zelfs in *besloten* kring — door art. 153 *bis* en *ter* — zich niet uiten, zonder gevaar, dat men het gesproken of geschreven woord op „eigenaardige” manier zal uitleggen.

Volgens art. 154 behoeft men niet zelf de *bedoeling* te hebben, om „herrie” te maken. Het gesprokene kan uitgelegd worden de „gevoelens” van de toehoorders te uiten. Enz.

W. M.

DE INTERPELLATIE-DE DREU.

Men weet, dat naar aanleiding van de preventieve hechtenis van de twee leden van het N.I.O.G., de heeren Reens en Vrijburg, het Volksraadslid De Dreu een verzoek aan de Regeering gedaan heeft tot het houden van een interpellatie. Het verzoek werd ingewilligd, en op Dinsdag 17 Januari j.l. kwam de kwestie in ons hoogste College (den Volksraad) in openbare behandeling. Wij hebben persoonlijk de besprekingen tot over half 2 namiddag bijgewoond — 't gesproken woord *spreekt* meer tot je dan een verslag bij mogelijkheid kan doen — en zijn toen vermoeid en beu huistoe gegaan. Wij zullen slechts enkele gedeelten uit het stenografisch verslag overnemen, en commentaar daarop leveren, in de hoop, dat men bij de beoordeeling daarvan de *nuchtere, verstandelijke* overweging tot leidster zal nemen van de subjectieve gevoelens.

Natuurlijk zal niemand zijn gevoel kunnen uitschakelen, doch indien men geen zeer behoorlijke ruimte laat voor de rede, dan is het nutteloos om te *redeneeren* en doet men beter hm de vuisten te hanteeren. Doch dan maak ik plaats voor anderen, die bij gebrek aan logisch argument er meer voor voelen elkaar de oogen dicht te slaan.

In de Indische vakbeweging hoort men, v.n. door hen, die het meest zich daaraan schuldig maken, meermalen de valsche leuze verkondigen: „de vakbeweging dient zich van politiek te onthouden.” Deze leuze is reeds om deze reden valsch, dewijl aan de vakorganisaties van Overheidspersoneel via hun Vertegenwoordigers in de Commissie voor georganiseerd overleg door de Regeering gevraagd wordt om zich in *politieken* zin uit te spreken. Denkt maar eens goed na over de (ontwerp) buitenlandsch-verlof-ordonnantie, waarover de C.I.V.O. reeds hare meening heeft gegeven. Op de laatste vergadering van den Raad van Vertegenwoordigers hadden wij de overtuiging, dat wij met het geven van advies niet konden wachten, omdat anders het g.o. zou worden uitgeschakeld, en de kwestie direct bij den Volksraad zou worden voorgebracht. Daar dit naderhand bleek niet het geval te zullen zijn, en er *mogelijkheid* bestond om een uitspraak der Regeering uit te lokken omtrent al- of niet-doorvoering der z.g. salaris-„herzieningen”, werd het C.I.V.O.-advies *tijdelijk* aangehouden. In ieder geval is dat advies via *Aneta* aan de Regeering reeds bekend, en zal binnenkort in het g.o. worden behandeld en rechtstreeks der Regeering worden aangeboden!

Over eenigen tijd zal de Regeering ongetwijfeld aan de Commissie g.o. ook advies vragen nopens de in de maak zijnde nieuwe pensioen-regelingen en de salaris-„herziening”. Zoowel uit de buitenlandsch-verlof-ordonnantie als uit de uitgelekte voorstellen tot pensioen- en salaris-herzieningen blijkt overduidelijk de richtlijnen van het Nederlandsche *koloniaal-politieke* beleid. Dit zelfde beleid speelt in de particuliere bedrijfswereld: handel, cultures, scheepvaart, spoor- en tramweg-maatschappijen, mijnbouw en industrie enz. eveneens een zéér voorname rol, is zóó overwegend, dat men bepaald ziende-blind moet wezen om het niet op te merken. En wanneer men nog merg in zijn botten heeft, *kan* men er onmogelijk lijdelijk bij blijven, al is er natuurlijk verschil in de manier om zijn gevoelens te uiten. Doch dit is meestal een kwestie van smaak en/of van sentiment.

De heer De Dreu zei o.m.:

„Het vertrouwen der ambtenaren en ook van „andere bevolkingsgroepen in de Regeering is „geschokt en vooral de salariskortingen, gezien „in het licht de toevallige overeenkomst in op- „vatting omtrent het „terug naar een lager „niveau” tusschen Regeering en groot-onderne- „mers, zijn een van de voornaamste oorzaken „van dit geschokte vertrouwen en van de ver- „bitterde stemming onder de ambtenaren.”

Hier roert inderdaad de heer De Dreu de *grond-oorzaak* aan van het geheele „geval!” En hij had er aan kunnen toevoegen: „Vooral omdat nog steeds

Leden, steunt het H. B. en maakt

Uw organisatie sterk.

bij de ambtenaren de overtuiging overheerscht, dat er wel degelijk andere objecten zijn, die nog lang niet in voldoende mate het *algemeen belang* dienen door *redelijke* financiële offers te brengen (o.a. de „olie!”) en Nederland veel te kwistig is met *eigen* lasten op Indië af te schuiven!” En dit juist maakt de ambtenaren „rebelsch”, omdat zij ervan door- drongen zijn *onrechtvaardig* te zijn behandeld. Bovendien wordt er veel en veel te weinig ten koste gelegd aan de bevordering der volkswelvaart, waar- door de draagkracht van het volk — en in deze crisistijd feitelijk die *van het land*, in verband met de ontredde cultures en industriën — *nihil* is.

De Regeeringsgemachtigde van politie zei in ant- woord op de door den interpellant gestelde vragen o.m. het volgende:

„Hier is overigens geen sprake van preven- „tiefstelling, die een min of meer definitief „karakter heeft, doch enkel van voorloopige „aanhouding, die van louter provisoren aard „is, gelijk de benaming reeds aanduidt; niet „alleen, zij het niet in het bijzonder, ter voor- „koming in het algemeen van nieuwe gelijk- „soortige strafbare feiten, doch vóór alles in „het belang van het voorloopig onderzoek. De „Regeering mag het van algemeene bekendheid „achten, dat het N.I.O.G.-hoofdbestuur, althans „een lid van dat bestuur, de nasporing van het „delict heeft bemoeilijkt door de gestenogra- „feerde notulen van het congres te vernietigen.

„De voorloopige aanhouding der twee ver- „dachten was hierdoor bewijsrechtelijk bepaald „geboden en ook strafvervolgung van het be- „stuurslid, dat de notulen vernietigde, is ter- „zake van het misdrijf van art. 221 W. v. S. in „overweging.”

Ik zou in gemoede de volgende vragen willen stellen:

1. Zijn de heeren Reens en Vrijburg soms schuldig aan het feit der vernietiging van het stenogram en moeten zij daarvoor boeten door een opsluiting (voorloopige aanhouding) in de gevangenis?

2. Was het niet mogelijk den heer Reens te doen verhooren bij den Raad van Justitie te Padang, en den heer Vrijburg te Semarang?

3. Is een scherp verhoor niet in één enkelen dag, gezien het feit, dat het „delict” toch heelemaal niet „ingewikkeld” is, af te doen?

Met het stellen van deze drie vragen hebben wij reeds ons leeken-oordeel uitgesproken. En bovendien zijn onze menselijke gevoelens in hooge mate gekwetst door het feit, dat uit het navolgende citaat uit de rede De Dreu, en waarop — hélaas! — noch door interpellant zelve, noch door den Regeerings-gemachtigde is teruggekomen, blijkt dat men staatsburgers soms als gevoellooze *machines* beschouwt:

„De geschiedenis van het bezoek van Mevr. Reens is een staaltje van (nog) groote(r) onwelwillendheid. Mevr. Reens is na een verblijf van een paar jaar wegens ziekte in Zwitserland, pas kortgeleden in Indië teruggekeerd en moet nog steeds zeer voorzichtig zijn met haar gezondheid. Na aankomst te Priok belde ze den officier van Justitie, Mr. Jongemans op, en verzocht, aangezien ze geheel overstuurd was, bij haar man te worden toegelaten, hetgeen werd geweigerd.

„Na eenigen tijd belde de heer Sluiters, bij wien ze logeerde, nogmaals op, om te vertellen, dat de weigering zeer ernstige gevolgen zou kunnen hebben voor den gezondheidstoestand van Mevr. Reens en werd medegedeeld, dat ze pas uit het sanatorium te Davos was gekomen en dat ze zich vooral zeer kalm moest houden. Mr. Jongemans zei toen, dat het niet ging, aangezien het veel moeite zou geven, in verband met geleide. De heer Sluiters antwoordde toen, dat iedere dokter Mevr. Reens op dat oogenblik een certificaat zou geven, waarop toelating geëischt zou kunnen worden.

„De heer Jongemans vroeg toen, of de heer Sluiters hem dan voor geneesheer wilde laten fungeeren, om daarmee een uitbarsting van de ziekte te voorkomen, waarop de heer Sluiters antwoordde: In dit geval inderdaad. Toen beloofde Mr. Jongemans den heer Sluiters, hem daarover nog te zullen opbellen. Om halftwaalf werd de heer Sluiters inderdaad opgebeld. Mr. Jongemans was toen van mening, dat hij Mevr. Reens niet bij haar man kon toelaten. *Hij wilde echter een uitzondering maken als er een certificaat kon worden overgelegd waaruit zou moeten blijken, dat haar leven ervan zou afhangen als ze haar man dien dag niet te spreken kreeg.*” (Curs. van ons. W. M.)

De heer De Dreu sprak deze laatste woorden uit zonder stemverheffing. Jammer, heel jammer, want daardoor misten die woorden n.m.m. het noodige *moreele* effect. Doch ons, die heel, heel veel hebben meegemaakt door onze veelvuldige aanrakingen met

verschillende bevolkingsgroepen in onze veeljarige dienstdienst, en hebben kunnen waarnemen allerlei z.g. „rechtdoeningen”, hebben die woorden getroffen als met mokerslagen. En ze hebben ons op dat moment zóó „rebelsch” gemaakt, dat wij hardop hadden willen vloeken!

Het eind van de geschiedenis was, dat de heeren Reens en Vrijburg op Vrijdag den 20sten Januari j.l., dus na $\pm$ 2 weken „voorloopige aanhouding”, op vrije voeten werden gesteld. Tot zoover. In een volgend nummer van dit orgaan zullen wij de interpellatie-Monod de Froideville, inzake de salariskortingen, eveneens heel beknopt de revue laten passeeren, en trachten uitsluitend *de kern* der kwestie zoo goed mogelijk te belichten.

W. M.

BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN.

Waterstaat.

Benoemd tot adspirant-opzichter de ambtenaar op wachtgeld Raden Noeriman, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

Toegevoegd aan den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden de adspirant-opzichter Raden Noeriman voornoemd.

Geplaatst op het hoofdkantoor der Burgerlijke Openbare Werken te Batavia de opzichter Ch. C. Frietman, thans toegevoegd aan den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden.

Ontslagen:

- eervol wegens ongeschiktheid uit zijne betrekking, met gelijktijdige ontheffing van zijne terbeschikkingstelling van de provincie West-Java de ingenieur 3de klasse Ir. J. L. den Daas.
- op verzoek, met ingang van 25 Maart 1933, wegens volbrachten dienstdienst, eervol en met recht op pensioen uit 's Lands dienst de architect M. F. Versteegh;
- op verzoek, met ingang van ultimo Maart 1933, wegens volbrachten dienstdienst, eervol en met recht op pensioen uit 's Lands dienst, de ambtenaar op non-activiteit H. Belle, laatstelijk architect;
- wegens overtolligheid, met ingang van einde Januari 1933 eervol uit zijne betrekking de hoofdopzichter J. P. L. Larroque.

Verleend wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan den ingenieur 1e klasse Ir. V. L. de Lannoy, met bepaling, dat hij zijne betrekking op 21 October 1933 zal nederleggen.

Benoemd tot werktuigkundig opzichter J. A. Malonda, thans tijdelijk belast met de waarneming van genoemde betrekking.